

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- **Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

- Lakiehdotukset ovat aiempaa selkeämmät. Lisäksi tarkastuksia ja hallintoa pyritään keventämään.

Nämä ovat hyviä asioita.

- Laissa todetaan, että vastuu aluekehityksestä on valtiolla ja kunnilla. Kaupungeilla ja erityisesti yliopistokaupungeilla on paljon osaamista ja keskeinen rooli Suomen aluekehityksen toimijoina, kasvun toteuttajina ja innovaatioalustoina. Tavoitteena tulisi olla tiivis vuorovaikutus kaupunkien ja ministeriöiden välillä. Suomalaiseen perinteiseen tapaan kaupunkipolitiikan roolin tunnistaminen jää lakiesityksissä hieman vaatimattomaksi.

- Lakiesityksissä olisi hyvä todeta, että Suomen aluekehitystä rakennetaan erilaisten paikkojen vahvuuksille. Nyt monessa kohtaa pyritään tasamaan eroja. Jo nyt aluekehitys on huomattavan eriytynyttä pääkaupunkiseudun, muutaman muun kasvavan kaupunkiseudun ja muun maan välillä.

- Lainsäädännössä esitetään kestävän kaupunkikehittämisen menettelyn käyttöönottoa. Tämä on hyvä asia, jota myös Joensuu haluaa olla rakentamassa.

- Aluekehittämisen keskustelut lisäävät alueiden ja valtion välistä vuorovaikutusta. Niiden tavoitteellisuutta on korostettava. Keskusteluissa tulee olla suurten kaupunkien edustus vahvasti mukana. Keskustelujen tuloksena tulee syntyä aitoa vaikuttavuutta ja kumppanuutta.

· Investointien tukikelpoisuutta ei tulisi sulkea pois kansallisella päätöksenteolla. Investoinneilla on erityisen suuri työllisyyttä elvyttävä vaikutuksensa, ja monesti investointien kautta on mahdollista saada aikaan pidempiaikaisia vaikutuksia kuin ns. kehittämisellä.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

-

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määriteltä?**

-

- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

· Luvun 1 2 § kohtaan 3 esitetään seuraavassa punaisella kuvattua muutosta, perusteena mm. nykyinen koronatilanne ja muut mahdollisesti yllättävät kriisit: parannetaan elinympäristön laatua sekä hillitään ilmastonmuutosta ja muita globaaleja kriisejä ja niiden vaikutuksia

· Lain perusteluissa on esitetty maakuntaliitolle siirrettäväksi merkittävää uutta kustannusvastuuta välittävän toimielimen tehtävien hoitamiseen liittyen. Maakuntaliitot ja Suomen Kuntaliitto ovat jo asian valmisteluvaiheessa 4.12.2019 kannanotossaan todenneet, että EU-ohjelmien hallinnon rahoitusta ei voida määrätä hoidettavaksi kuntarahoituksella, vaan maakuntaliittojen välittävän viranomaisen tehtävät on rahoitettava kokonaisuudessaan teknisellä tuella ja valtion rahoituksella.

Muutosesitys: 1 mom 4 kohtaan liittyvästä lakiluonnoksen perustelutekstistä tulee poistaa

maakunnan liiton välittävän toimielimen rooliin liitetty kustannusvastuun siirtämistä kunnille tarkoittava maininta ”Maakunnan liiton on tehtävä vastaanottaessaan sitouduttava huolehtimaan hallinnon kustannuksista ohjelman teknisen tuen lisäksi vähintään yhtä suurella osuudella omilla toimintamenoillaan”.

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

- Kyllä.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)**

Erillisohjelmille erillisinä instrumentteina ei ole tarvetta kunhan kaupunkipolitiikka ja yliopistokaupunkien rooli kehitys- ja innovaatioalustoina tulee muuten huomioiduksi.

- **Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)**

Sinänsä kyllä. Maakuntaohjelmien terävyyttä ja strategisuutta tulisi korostaa enemmän, se, että maakuntaohjelmiin on kirjattu ns. kaikki maakunnassa kehitettävät asiat ei ole strategisuutta.

- **Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)**

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta voidaan hyvin luopua, vähentää turhaa hallintoa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotettu valtion ja maakuntien välisen vuorovaikutuksen vahvistaminen aluekehittämiskeskustelu -menettelyn kautta on tervetullut uudistus. Maakuntien keskuskaupungeille tulisi säätää rooli osallistua näihin keskusteluihin.

· Valtion ja kaupunkien välinen sopimuksellisuus on koettu positiivisena asiana samoin kuin kestävä kaupunkikehittäminen.

- **Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)**

Voidaan luopua, kunhan vaikeita tilanteita voidaan tukea muuten.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)**

-

- **Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?**

Kyllä. Maakunnan liiton ei pitäisi voida myöntää tukea itselleen.

- **Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?**

10§ 1 mom 1b) kohdassa säädettyjen opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvien hankkeiden osalta on varmistettava se, että samaan hankkeeseen voidaan sisällyttää sekä kehittämistä että investointeja ylimääräisen hallinnon vähentämiseksi ja tarkoituksenmukaisien kokonaisuuksien rahoittamiseksi. Ohjelmakauden 2014-2020 osalta ylimääräistä hallintoa on syntynyt vaatimuksesta rahoittaa ao. sisällöt erillisissä hankkeissa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

positiivista on, että maakunnan liiton on myönnettävä kestävän kaupunkikehittämisen tuki johtoryhmän esityksen mukaisena, ellei laillisuusestettä ole.

- **Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

-

- **Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- **Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

-

Himanka Marjo-Riitta

Joensuun kaupunki - Kaupunginhallituksen kokous 11.5.2020 § 168